

Covenant & Conversation

BASED ON THE TEACHINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

VAYERA

Meleklerden Bile Yüksek

- Rabi Sacks'ın burada özeti verilen yazısına [web sitemizden](#) ulaşabilirsiniz.

Tanah'ın en ünlü sahnelerinden biridir. Avraam, günün sıcağında çadırının girişinde otururken üç yabancı oradan geçer. Avraam onların dinlenmeleri ve bir şeyler yemeleri için ısrar eder. Metin onları 'adamlar' diye nitelendirmektedir, oysa onlar birer melektir ve Sara'nın, bir çocuğu olacağına dair haberi getirmişlerdir.

Bu bölüm basit görünmektedir, ancak gerçekte karmaşıktır. Üç bölüm içermektedir:

- Tanrı, Avraam'a görünür.
- Avraam ziyaretçileri karşılar.
- Avraam, Tanrı'yla, Sedom hakkında konuşur.

Acaba bunlar tek bir sahne midir, yoksa iki ya da üç mü? Raşi burada üç sahne görür. Önce Tanrı, Avraam'ı, geçirdiği berit mila işleminin ardından ziyaret eder. Sonra melekler gelir. Ardından da adalet konulu diyaloga geçilir. Rambam ise burada iki sahne görür: önce meleklerin ziyareti, ardından diyalog. Rambam'a göre ilk pasuk yalnızca bir bölüm başlığıdır. Üçüncü bir görüş ise bunu sürekli tek bir sahne olarak değerlendirir. Tanrı Avraam'a görünür, ama O konuşmaya başlamadan, Avraam oradan geçen yolcuları fark eder ve Tanrı'dan, onlara hizmet ederken kendisini beklemesini rica eder. Ve Tanrı'yla arasındaki diyalog ancak melekler oradan ayrıldıktan sonra başlar.

Bu konuyu anlama şeklimiz, pasuk 3'te yer alan A-do-nay sözcüğünü nasıl çevireceğimiz açısından da bir fark yaratır. Acaba bu sözcük "Tanrı" anlamına mı gelmektedir, yoksa "efendilerim" veya "baylar" anlamına mı? Sedom'da Lot hakkındaki anlatımda (Bereşit 19:2) aynı sözcük açıkça "efendilerim" anlamındadır. Acaba Avraam'la ilgili anlatımda da aynı şekilde mi anlaşılmalıdır?

Alaha bunun aksi yönde bir hükme varmıştır. Genel görüşe göre Lot hakkındaki kullanımda bu sözcük "efendilerim" anlamında olmasına rağmen, Avraam'la ilgili anlatımda "Tanrı" anlamındadır. Bu da, Avraam'ın, Tanrı ile başlamış olduğu bir diyaloga ara vererek, O'ndan, yabancıları ağırlamayı tamamlayana kadar kendisini beklemesini rica ettiği anlamına gelir. Geleneklerimiz bundan bir ilke bile türetmiştir: "Konukseverlik, Tanrısal Mevcudiyet'i karşılamaktan daha büyüktür."

Sonuç olarak, Avraam önce konuklarına ikramda bulunmayı tercih etmiş ve Tanrı da beklemeyi kabul etmiştir. Bu nasıl olabilir? Nasıl olur da Avraam (o sırada algıladığı kadarıyla) insanlara, Bizzat Tanrı'ya göre öncelik verebilir?

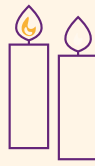
Ama bu bölüm bize son derece derin ve önemli bir şeyi anlatmaktadır. Avraam'ın dönemindeki putperestler güneşe, yıldızlara ve doğa kuvvetlerine ibadet ediyorlardı. Güce tapıyorlardı. Ancak Avraam, Tanrı'nın doğanın içinde değil, ötesinde ve üstünde olduğunu biliyordu. Evrende Tanrı'nın Kendi suretini bahsettiği tek bir varlık vardır: insanoğlu; güçlü olsun ya da olmasın - her bir insanoğlu. Doğanın kuvvetleri kişiliksizdir; işte bu yüzden, putlara tapanlar zaman içinde insanlıklarını yitirirler. Teilim 115'in söylediği gibi: "Putları gümüş ve altındır; insan ellerinin eseridir. Ağzıları vardır, ama konuşamazlar; gözleri vardır, ama göremezler... Onlar gibi olacaklardır onları yapanlar – onlara güvenen herkes."

Kişiliksiz kuvvetlere ibadet etmek, şefkatimize, cömert olma veya affetme kabiliyetimize hiçbir fayda sağlamaz. Ancak Avraam'ın Tanrısı kişilik sahibi olduğu – 'Sen' diye hitap edebileceğimiz bir Varlık olduğu – için, insanın saygınlığını mukaddes bir şey olarak onurlandırmamız gerekir. Avraam'ın gözünde, inanç, bir yabancının yüzünde Tanrı'nın izini görmek anlamına geliyordu.

İşte, Avraam'ı büyük yapan buydu. Tanrı, "Tanrı" olarak görüldüğü zaman Tanrısal Mevcudiyeti duyumsamak kolaydır. Oysa Tanrısal Mevcudiyet, üç isimsiz yolcu kılığında geldiği zaman bu çok daha zordur. **Avraam, Tanrı'ya hizmet etmekle yabancılara konukseverlik sunmanın iki farklı şey değil, tek bir bütün olduğunu biliyordu.**

Belz'li Rabi Şalom bu konuda güzel bir gözlemde bulunmuştu. Pasuk 2'de ziyaretçiler "Avraam'ın üzerinde duruyorlardı" [nitsavim alav] sözleriyle tasvir edilmektedirler. Pasuk 8'de ise Avraam'ın onların üzerinde durduğu söylenmektedir [omed aleem]. Başta, ziyaretçiler Avraam'dan yüksekteydiler, çünkü onlar birer melekken, Avraam sadece bir insanoğluydu. Ancak Avraam onlara yiyecek, içecek ve barınma sunduktan sonra, bir insan olarak, bir varlık olarak büyümüştür. Manevi konumu gelişmiştir. O zaman Avraam meleklerden bile daha yüksekte durmuştur.

Tanrı'yı onurlandırmanın yolu, O'nun suretini – insanları – onurlandırmaktan geçer.

Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Başka bir insanda Tanrı'nın suretini görmek ne anlama gelir?
2. İnanç ve iyilikseverliği dengelemek size nasıl görünüyor?
3. Tanah'ta birinin bu dengeyi tutturmak zorunda kaldığı başka örnekler var mıdır?

Bir Ana Fikir

İnanç yalnızca Tanrı ile aramızdaki ilişkiyle değil, aynı zamanda insanlar olarak birbirimizle olan ilişkiyle de alakalıdır. Tanrı'ya hizmet etmek, insanlığı onurlandırmaktır. Bir an için durup başkalarını önemseydiğimiz zaman dünyanın ta kendisine kutsiyet getirir, inançla iyilikseverliğin aslında aynı şey olduğunu açığa çıkarırız.

Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR

Kısaca Peraşa

A-Şem, Avraam'ın 99 yaşında gerçekleştirdiği berit mila işlemini takip eden üçüncü günde ona görünür. Sancılı olmasına rağmen, Avraam, çölün sıcağında oradan geçen üç yolcuğu ağırlamak için hevesle koşar. Ziyaretçiler, aslında insan kılıfına girmiş malahimdir (melekler).

Meleklerden biri, Sara'nın, ertesi yıl, 90 yaşındayken bir oğul doğuracağını müjdeler. Sara bu habere güler!

Avraam, günahkâr şehir Sedom'u bağışlaması için A-Şem'e yalvarır. Malahimden ikisi Sedom'a doğru yollarına devam ederler. Orada Avraam'ın yeğeni Lot onlara konukseverlik gösterir ve onları şiddete eğilimli şehir insanlarından korur. Malahim, şehri yıkacaklarını, ama Lot ile ailesini kurtaracaklarını açıklarlar. Yıkımdan kaçtıkları sırada Lot'un eşi geriye doğru bakar ve bir tuz sütununa dönüşür.

Lot'un, yıkıma uzaktan tanık olan kızları, yeryüzünde geriye kalan son üç kişinin kendileri olduğunu düşünürler. Babalarını sarhoş ederek, daha sonraları Moav ve Amon halklarının ataları olacak çocuklara hamile kalırlar. Avraam Gerar'a taşınır. Orada Kral Avimeleh, Sara'yı haremine alır. A-Şem bir rüyada Avimeleh'i uyarak Sara'yı serbest bırakmasını söyler ve Sara, Avraam'a geri döner. Sara

Yitshak'ı doğurur, ama Yitshak büyüdüğünde A-Şem, Avraam'ı sınavarak ona, sevdiği oğlunu kurban olarak sunmasını emreder. Avraam bunu yapmaya hazırlanır. Sonra bir melek göklerden seslenerek onu son anda durdurur ve Avraam, Yitshak'ın yerine bir koçu kurban olarak sunar.

Peraşa Aktivitesi

Kusursuz Konuk

Oyunculardan biri “konuk” olarak seçilir ve geri kalanlar “ev sahipleri” olur. Her ev sahibi sırayla hareket ederek, konuğu ağırlamayı ifade eden bir rol yapar. Örneğin, yiyecek ikramı, bir iskemle çekip yer vermek, bir iltifatta bulunmak, dostça bir sohbete başlamak gibi. Püf noktası: “Konuk” her seferinde farklı bir karakter sergilemelidir: utangaç, huysuz, aptal, yorgun, heyecanlı vs. Ev sahipleri de buna göre, konuğu rahatlatmak için nasıl bir tepki vereceklerini ayarlamalıdır. Herkes hem ev sahibi hem de konuk olarak bir turu tamamladıktan sonra tartışın: Hangisi daha zordu? Hangi jestler insanlara hoş bir şekilde karşılandıkları hissini verdi?

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE

Sofrada Açılan Yer

Doğu Avrupa'daki küçük bir Yahudi kasabasında soğuk, karanlık bir geceydi. Baal Şem Tov, etrafı öğrencileri, dostları ve ailesiyle sarılı bir halde kalabalık sofrasına oturmuştu. Boş sandalye yoktu, çünkü Erev Şabat'tı ve oda samimi bir kalabalık ve ışıkla doluydu. Ayrıca çok büyük olmayan, ama herkese yetecek kadarını içeren bir tencere tavuk çorbası, etrafa iştah açıcı bir koku yayıyordu.

Sonra kapıdan bir tıklama sesi geldi. Eşikte bitkin bir yolcu duruyordu. Sakalı bakımsızdı, giysileri yıpranmıştı ve uzun yol yüzünden üzerine çöken ağır koku rahatlıkla hissediliyordu. “İçeri gelebilir miyim? Bir şeyler yiyebilir miyim?” diye sordu yumuşak bir sesle. Baal Şem Tov bir tıka basa dolu sofraya, bir de ocağın üzerindeki tencereye baktı. Sonunda gözlerini Göklere doğru kaldırarak “Eğer A-Şem ona bu dünyada yer açıysa,” dedi, “o zaman ben de ona soframda yer açabilirim.”

Uzun yıllar öncesinde Rabi Eliezer ve eşi her Şabat günü 20-30 konuğu ağırlıyorlardı. Ne yazık ki çocukları olmamıştı ve tüm paralarını Ahnasat Orehim (konuk ağırlama) mitsvası için harcıyorlardı. Fakat bir Şabat, kapılarının eşiğinde bir yabancı belirdi ve içeri davet edildi. Diğer konuklardan farklı olarak bu adam iyi hal ve tavırlardan yoksundu. Temiz giysileri de yoktu. Onun yiyip içme tarzından rahatsız olan diğer konuklar tekrar tekrar Rabi Eliezer'e şikâyetle bulundular. Bu şekilde geçen bir saatin ardından Rabi Eliezer koridora çıkıp gözyaşlarına teslim oldu. Ne var ki yabancıyı, kibarlıktan uzak davranışlar karşısında uzun bir süre boyunca tek başına bırakamazdı. Bu yüzden Rabi Eliezer kısa bir süre sonra sofrasına geri döndü. Sonra yabancıya, daha önce yaptığından bile daha büyük bir

saygıyla davrandı. Diğer konukların itirazlarını göz ardı etti ve onu Pazar sabahına kadar kalmaya davet etti.

Yabancı ayrılmaya hazır olduğunda, Rabi Eliezer ana caddeye kadar ona eşlik etti. Sonra, yabancı ona dönerek sırrını açıkladı: “Ben Eliyau A-Navi’yim ve gösterdiğin nazik misafirperverlik, sana bir oğul kazandırdı.” Peki, o oğul büyüdüğünde kim oldu dersiniz?... Baal Şem Tov!

TORA İLE DİYALOG

Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *perasha* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora’dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks’tan, *perashanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

“Sonra [Avraam] ‘Lütfen, Efendim öfkelenmesin, ama bir kere daha konuşmama izin ver’ dedi” (Bereşit 18:32).

SORU:

Avraam neden Sedom’un günahkâr halkı için dua etmektedir?

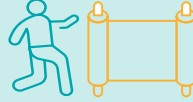
Rabi Sacks, Bereşit 18:9 açıklamalarında (Koren Sacks Humash’ta) buna bir cevap önerir:

“Çocuklara sevmeyi öğretirseniz umuda sahip olurlar. Onlara nefret etmeyi öğretirseniz yalnızca öfke ve intikam arzusu edinirler. Geçmişe takılmak savaşa yol açar. Geleceğe odaklanmak barış yapmamıza yardımcı olur.”

Bereşit 18:9 açıklamalarında ise şöyle der: “Tanrı, Avraam ve soyunu, adaletin aracıları olmaları için seçmiştir... Tanrı’nın Avraam’dan istediği budur: Sedom halkı için bir savunma avukatı olmak; onların davasını savunmak; diğer tarafın sesi olmak. Ve Avraam’ın yaptığı da tam olarak budur.”

• Kartlar ve Sohbet hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

ÖĞRENECEĞİZ VE YAPACAĞIZ

Pratikte Peraşa

HAFTANIN MİTSVASI

“... [Avraam, üç yabancıyı] karşılamak için çadırının girişinden koştu ve yere doğru eğildi.” (Bereşit 18:2).

Avraam’ın büyüklüğü yalnızca A-Şem’e olan inancında değil, aynı zamanda başkalarına yönelik iyilik ve nezaketindeydi. Ahnasat Orehim, yani konukları ağırlama mitsvası bize, kutsiyetin misafirperverlikle başladığını öğretir. Rabi Sacks, Avraam’ın, her insanda Tanrı’nın suretini gördüğünü belirtir. Avraam, A-Şem’le olan diyaloguna bu üç yabancıya konukseverlik göstermek için ara verdiğinde, insanlara ihtimam göstermenin Tanrı’ya hizmetin en yüksek şekillerinden biri olduğunu ortaya koymuştur.

PRATİK KONUŞALIM

Kimi Konuk Edeceksiniz?

Ahnasat Orehim mitsvasını yerine getirmek için çölde bir çadıra ihtiyacımız yoktur. Bu mitsva bizi insanlarla olan her karşılaşmayı, A-Şem’in dünyadaki mevcudiyeti üzerinde düşünmek için bir fırsat olarak görmeye davet eder. Başkalarını karşılayıp konuk etmek, evet, evlerimizi açmakla ilgilidir. Ama bunun ötesinde, kalplerimizi açmakla; insanların, dikkate alındıklarını, kendilerine değer verildiğini ve güvende olduklarını hissettikleri alanlar oluşturmakla da ilgilidir. Başkalarını candan bir şekilde selamladığımız, kendisini dışarıda kalmış hisseden birini aramıza kattığımız veya birine kulak vermek için vakit ayırdığımız zaman, sıradan anları anlamlı hale getiririz. Avraam gerçek maneviyatın, yalıtılmış halde, tek başına değil, başkalarına davranma ve onları kendimize yaklaştırma şeklimizle yaşandığını göstermiştir.

“Ahnasat Orehim yoluyla, yalnız olan insanlara elimizi uzatırız... Yahudilik, Tanrı’yı burada, fiziksel zevklerde ve gündelik etkileşimlerde gören büyük uygarlıklardan biridir... ve Yahudilik, gündelik yaşamın keyif ve güzelliğinin kilidini açmanın yoludur.”

-Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Bu hafta, biraz sıcaklık veya şefkate ihtiyaç duyuyor olması muhtemel birini fark edin. Bu kişi bir sınıf arkadaşınız, komşunuz veya kardeşiniz olabilir. Onu birlikte bir şeyler atıştırmaya, bir oyuna katılmaya veya sohbete davet edin.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Birinin size hoş karşılandığınızı hissettirdiği bir anı düşünün. Size bunu hep hatırlamanızı sağlayan hangi davranışta bulunmuştu? Şimdi de aynı şefkati başka birine göstermenin bir yolunu arayın.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE INCELEYELİM

Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks'ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash'tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora'da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecek ve tıpkı Rabi Sacks'ın öğrettiği gibi 'Sohbet olarak Tora'yı davet edecektir.

A-Şem Avraam'ı neden seçmiştir? (Bereşit 18:19)

KATMAN 1: TORA NİN METNİNE BAK

”כִּי יִדְעַתִּי, לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת-בְּנָיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו, וְשָׁמְרוּ דְרָכַי ה', לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט

KATMAN 2: RABİ SACKS İN ÇEVİRİSİNİ OKU

“Çünkü onu, ardından gelecek çocuklarını ve ev halkını, doğru ve adil olanı yapmak suretiyle A-Şem in yolunu gözetmek üzere yönlendirmesi için seçtim.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

A-Şem, Avraam ı, doğru ve adil olanı yapması için seçmiştir. Acaba A-Şem, Avraam ın bunu yapacak potansiyele sahip olduğuna neye göre karar vermiştir? Sizce “doğru ve adil olanı yapmanın, o sırada A-Şem için önemli olan iki nitelik olmasının sebebi ne olabilir?”

KATMAN 4: RABİ SACKS İN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

Avraam hem iyi ve ahlaklı biriydi, hem de iyi değerlerini çocuklarına aktarabilecek bir insan olarak tanınıyordu – üstelik tüm bunlar, henüz baba bile olmadan önceydi! Rabi Sacks ın açıkladığı gibi:

“Tanah’ta Avraam’ın neden seçildiğini açıklayan tek yer bu pasuktur. Avraam seçilmiştir, çünkü kendi yaşam şeklini gelecek nesillere aktaracaktır. Bu açıklamanın sözleri, Avraam’ın bir varisi olmanın nasıl bir şey olduğu konusunda üç gerektirmeye sahiptir. En temel düzeyde bu, çocuklarımızın geleceğini korumakla sorumlu olduğumuz anlamına gelir. Onların miras alacak bir dünyaları olmasını temin etmemiz gerekir. Günümüzde bunun anlamı, siyasi, ekonomik ve çevresel açıdan sürdürülebilirliği sağlamaktır.

“İkincisi; eğitim – ardımızdan gelecek çocukları ve ev halkımızı yönlendirmek – mukaddes bir görevdir. Çocuklara sevmeyi öğretirseniz umuda sahip olurlar. Onlara nefret etmeyi öğretirseniz yalnızca öfke ve intikam arzusu edinirler. Geçmişe takılmak savaşa yol açar. Geleceğe odaklanmak barış yapmamıza yardımcı olur.

“Üçüncüsü; bu eğitimin nihai hedefi nedir? A-Şem’in yolunu nasıl gözetmemiz beklenmektedir? Doğru ve adil olanı yaparak! İşte sınav budur. Eğer Tora’ya bağlı insanlar doğru ve adil olanı yaparlarsa, bu yolu gözetiyor olurlar. Yapmazlarsa, o zaman bir şekilde yollarını kaybetmişler demektir.”

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

Kendi sorularınızı da ekleyin! Öğrendiklerinizi Tora’daki diğer örneklerle ve kendi yaşamınıza da uygulayın...

1. Gelecek nesillere “bir yaşam tarzı aktarmak” ne anlama gelir?
2. Doğru ve adil olanı yapmak bir insanın ardında bıraktığı değerler mirasını nasıl şekillendirebilir? sözünün ancak Avram hâlihazırda cesaret gösterdikten sonra gelmesinin sebebi ne olabilir?
3. Sizin ailenizde önemli değerler veya gelenekler nasıl aktarılıyor?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks’ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks’ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy’nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy’yi sosyal medyada takip edin:@RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel’in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi’ne teşekkürlerimizle.